

VOORONTWERP VAN DECREET HOUDENDE HET HYBRIDE ONDERWIJS IN HET DEELTIJDS KUNSTONDERWIJS

Samenvatting Dit voorontwerp van decreet regelt naar analogie van het secundair onderwijs de minimale bepalingen voor de organisatie van het interactief afstandsonderwijs in het deeltijds kunstonderwijs. Dit decretale kader laat ruimte aan academies om het interactief afstandsonderwijs vorm te geven op maat van hun artistiek-pedagogische visie en rekening houdend met de beschikbaarheid van ICT-materiaal en competenties van leerlingen en leerkrachten.

MEMORIE VAN TOELICHTING

I. ALGEMENE TOELICHTING

A. Situering

Door de corona-maatregelen zijn academies tijdens de schooljaren 2019-2020 en 2020-2021 overgeschakeld op geheel of gedeeltelijk afstandsonderwijs. Leraren en directeurs investeerden veel tijd, energie en middelen om digitaal kunstonderwijs mogelijk te maken en zijn vragende partij om die opgebouwde ervaring en expertise te borgen.

Afstandsonderwijs vindt plaats via digitale media. De literatuur onderscheidt synchroon en asynchroon afstandsonderwijs. Synchroon afstandsonderwijs betekent dat leraren en leerlingen op hetzelfde moment online aanwezig zijn door bijvoorbeeld gebruik te maken van videovergadersoftware. Daartegenover staat asynchroon afstandsonderwijs waarbij de communicatie en interactie tussen leraar en leerlingen niet tegelijkertijd plaatsvindt. Leerlingen kunnen een opgenomen interactieve presentatie doorlopen zonder dat de leraar op dat ogenblik online aanwezig is, of een bijdrage leveren op een online discussieforum waar een medeleerling een dag later op reageert¹.

Door zijn sterke praktijkgerichtheid vormt contactonderwijs in het deeltijds kunstonderwijs de kern van het artistieke leerproces. In de dko-sector heerst een grote consensus dat contactonderwijs ook in de toekomst de meest aangewezen organisatievorm zal blijven. Toch hebben academies gemerkt dat hybride leren een meerwaarde kan vormen voor sommige leerlingen. Een muziekoopleiding in het dko betekent meestal twee tot drie wekelijkse verplaatsingen. Als leerlingen zich minder naar de academie moeten verplaatsen, wordt het volgen van een dko-opleiding beter combineerbaar met school, gezin, werk of andere vrijetijdsactiviteiten.

Ook bij afstandslernen is de interactie met de leraar cruciaal. Het volstaat niet om via elektronische weg een opdracht door te sturen waarmee leerlingen volledig zelfstandig aan de slag gaan. Afstandslernen verschilt daardoor van zelfstudie, waarbij leerlingen op eigen houtje de leerstof verwerken, bijvoorbeeld een muziekstuk inoefenen. Het begrip 'interactief afstandsonderwijs' waarborgt de pedagogische dialoog tussen leraar en leerling. De permanente opvolging van het

¹ UGent, VUB, Thomas More (2022). Blended learning in het Vlaams secundair onderwijs. Van noodzaak naar structurele implementatie. Inspiratiegids, 8.

leerproces en de doelgerichte feedback van de leraar vormen cruciale elementen om kwaliteitsvol onderwijs tot stand te brengen.

De toevoeging van de artikelen 57/1, 57/2, 57/3 en 57/4 aan het decreet van 9 maart 2018 betreffende het deeltijds kunstonderwijs schept een kwaliteitskader met voorwaarden om hybride leren mogelijk te maken. De academie beslist autonoom om interactief afstandsonderwijs al dan niet in te voeren. Ze bepaalt de verhouding tussen fysieke en online-leeractiviteiten, zonder evenwel naar volledig afstandsonderwijs over te schakelen. De academie kiest zelf voor welke vakken en klasgroepen ze afstandsonderwijs wil inzetten. Leerlingen kunnen niet eisen om via afstandsonderwijs les te volgen.

Het afstandsonderwijs wordt collectief en aanbodgestuurd georganiseerd: de academie kiest ervoor om een gedeelte van de leeractiviteiten van een vak voor een bepaalde klasgroep via interactief afstandsonderwijs aan te bieden.

Het staat een academie vrij om voor individuele leerlingen die wegens ziekte, studie- of beroepsverplichtingen, zwangerschapsverlof, e.d. niet naar de academie kunnen komen, een alternatief te voorzien via afstandsonderwijs of online-opdrachten. Dat valt echter buiten de scope van het voorliggende regelgevende kader. Dit decreet wijzigt niets aan de regeling voor het gewettigd afwezig zijn op basis van artikel 35/3 van het Besluit van de Vlaamse Regering van 4 mei 2018 betreffende het opleidingsaanbod, de organisatie, de personeelsformatie, de inning van het inschrijvingsgeld en de certificering van het deeltijds kunstonderwijs.

Het interactief afstandsonderwijs wordt voorbehouden aan leerlingen vanaf 12 jaar. Die beleidskeuze sluit aan bij de eerder gemaakte keuzes voor het leerplichtonderwijs. Zo wordt voor het secundair onderwijs een regelgevend kader voor interactief afstandsonderwijs voorzien, maar wordt voor het basisonderwijs nadrukkelijk gekozen voor contactonderwijs.

Hoewel het deeltijds kunstonderwijs plaats vindt in de vrije tijd, zijn leerlingen verplicht om aan alle leeractiviteiten van hun opleiding deel te nemen, tenzij ze een vrijstelling hebben voor een bepaald vak of om een gewettigde reden afwezig zijn (art. 54 van het dko-decreet). Omdat het interactief afstandsonderwijs de reguliere lessen in de academie vervangt, zijn de leerlingen ook verplicht om aan die leeractiviteiten deel te nemen.

De aanwezigheidsverplichting is ook van belang voor de omkaderingsberekening van de academie. De lestijden voor onderwijzend personeel worden berekend op basis van de financierbare leerlingen van 1 februari. Om financierbaar te zijn, mogen leerlingen niet meer dan een derde van de leeractiviteiten in de periode van 1 oktober tot 1 februari ongewettigd afwezig zijn. Net als bij contactonderwijs registreert de academie bij collectief interactief afstandsonderwijs de aan- en afwezigheden van de leerlingen en bezorgt die gegevens via Discimus aan AGODI. Om een objectieve leerlingenregistratie mogelijk te maken, is interactie in real time noodzakelijk, oftewel synchroon afstandsonderwijs.

Net zoals voor het contactonderwijs, wordt ook het interactief afstandsonderwijs gevat door het referentiekader onderwijskwaliteit (OK) zoals opgenomen in het decreet betreffende de kwaliteit van het onderwijs. Bij een doorlichting door de onderwijsinspectie zal – ook voor het interactief afstandsonderwijs – onder andere worden nagegaan in welke mate de academie kwaliteitsvol onderwijs verstrekt dat tegemoetkomt aan de kwaliteitsverwachtingen uit het OK.

Om academies de mogelijkheid te bieden interactief afstandsonderwijs structureel in te bedden in hun onderwijsorganisatie, wordt in het voorliggende decreet een minimaal regelgevend kader vastgelegd.

B. Inhoud

Probleemstelling en omgevingsanalyse

De coronapandemie en de daarmee samenhangende lockdowns hebben het Vlaams onderwijs en zeker ook het deeltijds kunstonderwijs, versneld doen kennismaken met afstandsonderwijs en hybride leren. Nieuwe digitale didactische werkvormen en evaluatiemethodes werden ontwikkeld, ingevoerd en bijgestuurd. Dit leidde tot de vraag om afstandsonderwijs op structurele basis binnen een sluitend juridisch kader te kunnen voortzetten.

Kunstbeoefening en bijgevolg ook kunstonderwijs is een zintuiglijke activiteit. Digitale media kunnen de directe interactie met materialen, klanken, ruimte en licht onmogelijk vervangen. Les volgen aan een academie is bovendien een sociale activiteit, leerlingen leren met en van elkaar.

Tijdens de corona-periode hebben academies kunnen ontdekken welke leerinhouden zich lenen tot afstandsonderwijs. Vakken met collectieve instructie en leergesprekken zoals 'muzikale en culturele vorming' in de 3^e graad, 'muziek schrijven' of 'kunst- en cultuurfilosofie' kunnen even kwaliteitsvol via afstandsonderwijs georganiseerd worden. Vakken als groepsmusiceren en beeldende ateliers zijn dan weer enkel via contactonderwijs kwaliteitsvol te organiseren.

Beleidsmaatregelen en doelstelling

Het voorliggende decretale kader vertrekt van het uitgangspunt dat de leeractiviteiten in het deeltijds kunstonderwijs via contactonderwijs verlopen.

Academies die dat wenselijk vinden, kunnen van dat uitgangspunt afwijken onder bepaalde voorwaarden. De academies die de keuze maken, krijgen binnen dat regelgevende kader voldoende mogelijkheden om het interactief afstandsonderwijs autonoom vorm te geven, volgens het eigen artistiek-pedagogisch project. Ook op Europees niveau is er de aanbeveling om ruimte te laten op schoolniveau om interactief afstandsonderwijs te plannen en te organiseren.

In het bieden van deze ruimte, blijft contactonderwijs nog steeds een centrale pijler. Interactief afstandsonderwijs dient in combinatie met dit contactonderwijs te worden aangeboden. Uit onderzoek van Pulham & Graham (2018)² blijkt dat de fysieke en online component niet los van elkaar kunnen worden gezien bij interactief afstandsonderwijs. Het is de bedoeling dat beide componenten weloverwogen gecombineerd worden om elkaar te versterken. Uit het wetenschappelijk onderzoek blijkt ook dat een keuze voor 100% interactief afstandsonderwijs niet de voordelen kan bieden die een combinatie van contactonderwijs met interactief afstandsonderwijs (= hybride leren) kan bieden.

²Pulham, E., & Graham, C. R. (2018). Comparing K-12 online and blended teaching competencies: A literature review. *Distance Education*, 39(3), 411-432.
<https://doi.org/10.1080/01587919.2018.1476840>

Gezien het grote belang dat academies hechten aan contactonderwijs is er geen risico op een disproportioneel aandeel van afstandsonderwijs³. Daardoor is het niet nodig om de verhouding tussen afstandsonderwijs en contactonderwijs scherp af te bakenen in de regelgeving. Het vastleggen van een bovengrens zou in de praktijk moeilijk werkbaar zijn. Volledig afstandsonderwijs blijft echter uitgesloten. Opleidingen in het dko verschillen sterk van elkaar in studieomvang en werkvormen, gaande van 2 tot 10 wekelijkse lestijden, met een afwisseling van klassikaal, groepsgericht en individueel onderwijs. In sommige opleidingen volgen leerlingen meer vakken, in andere maar één. Het vastleggen van een minimum aandeel contactonderwijs per vak of opleiding zou tot een onlogische indeling leiden.

Als een academieteam kiest voor afstandsonderwijs berust die keuze op artistiek-pedagogische overwegingen. De verhouding tussen contactonderwijs en afstandsonderwijs zal naargelang de opleiding, de leerlingengroep en de onderwijsdoelen verschillend zijn. Het voorliggende juridisch kader geeft academieteams daarom veel ruimte om hybride leren vorm te geven: er worden geen beperkingen opgelegd m.b.t. welke vakken en het aantal leeractiviteiten dat via interactief afstandsonderwijs georganiseerd kan worden.

De nieuwe bepalingen bouwen wel een aantal garanties in die de toegankelijkheid van het onderwijs verzekeren. Zo kan een academie enkel afstandsleren introduceren als de leerlingen beschikken over de nodige informatie, ICT-vaardigheden en ICT-infrastructuur om eraan deel te nemen. Leerlingen die zelf niet beschikken over de nodige ICT-infrastructuur moeten in de academie terecht kunnen om daar het afstandsonderwijs te kunnen volgen.

Impactanalyse

1. Maatschappelijke impact

Kind- en jongereneffectrapport (JoKER)

Naar analogie van het secundair onderwijs, waarvoor een decretaal kader is ontwikkeld, wil het voorliggende ontwerp academies de nodige beleidsruimte geven om het interactief afstandsonderwijs vorm te geven op maat van hun artistiek-pedagogische visie. Tegelijkertijd wil het kader de kwaliteit van het onderwijs (garandeerde opvolging van het leerproces, interactie met leraar en medeleerlingen) en toegankelijkheid van de online-leeractiviteiten (bv. ICT-infrastructuur en -competenties) voor alle leerlingen verzekeren.

In de situering en in het luik 'Probleemstelling en omgevingsanalyse' is de aanleiding en de beleidscontext van het voorliggende dossier geschetst. Het luik 'Beleidsmaatregelen en doelstelling' bevat de uitgangspunten en de beleidsdoelstellingen voor het voorliggende decreet.

Drie scenario's voor de structurele inbedding van afstandsonderwijs werden tijdens de totstandkoming van dit decreet afgewogen.

1. Nuloptie: voorzetting van de bestaande toestand

Geen verankering van afstandsonderwijs in de regelgeving, de bestaande regelgeving blijft behouden

³ Kampo, K. Voor het kunstonderwijs is de afstand te groot, De Standaard, 27 mei 2020

2. Optie 2: nieuwe beleidsmaatregel(en) – Hybride leren in de 2^e graad muziek voor volwassenen, de 3^e en 4^e graad en de kortlopende studierichtingen mogelijk

Academies kunnen hybride leren enkel organiseren in bepaalde structuuronderdelen, daardoor wordt het beperkt tot leerlingen vanaf 12 jaar en volwassenen. Het verwijzen naar graden is schoolorganisatorisch meer aangewezen dan een leeftijdsgrens in te schrijven.

3. Optie 3: nieuwe beleidsmaatregel(en) - Hybride leren in alle graden mogelijk
Het academieteam bakent zelf de scope van het afstandsonderwijs af. In principe kan het in alle graden en voor alle leeftijden plaatsvinden, al zullen leraren wel rekening houden met het leerlingenprofiel, bv. zelfstandigheid en ICT-competenties.

In het licht van het JoKER werd voor drie doelgroepen de impact van die verschillende scenario's afgewogen:

- kinderen, ingeschreven in het deeltijds kunstonderwijs : 6- tot 11-jarigen: 104.865 (regelmatige leerlingen deeltijds kunstonderwijs op 10/11/2022)
- tieners, ingeschreven in het deeltijds kunstonderwijs: 12- tot 17- jarigen: 50.249 (regelmatige leerlingen deeltijds kunstonderwijs op 10/11/2022)
- jongvolwassenen, ingeschreven in het deeltijds kunstonderwijs: 18- tot 24-jarigen: 8.224 (regelmatige leerlingen deeltijds kunstonderwijs op 10/11/2022)

In het vervolg van het JoKER, werden de voor- en nadelen van de verschillende scenario's afgewogen voor die drie doelgroepen. De belangrijkste voordelen van hybride leren in het deeltijds kunstonderwijs hebben te maken met de combinatie van de opleiding met andere activiteiten zoals school, studie, andere vrijetijdsactiviteiten. Door het online-leren valt de verplaatsingstijd weg. Nadelen hebben te maken met het risico op minder directe interactie tussen de leraar en de leerling, maar ook tussen de leerlingen onderling. Niet alleen het leerproces zou daardoor minder kwaliteitsvol kunnen verlopen, maar de kansen op spontane, informele contacten nemen af. Omdat leerlingen vrijwillig participeren aan het dko is een "sense of belonging" een belangrijke motivatiefactor om het opleidingstraject voort te zetten. Online leren betekent dat ook leerlingen gebruik moeten maken van eigen ICT-infrastructuur in een rustige studieruimte. Voor leerlingen die daarover niet beschikken in hun thuissituatie, kan online les volgen drempels opwerpen.

De gekozen optie maakt hybride leren mogelijk in de 2e graad muziek voor volwassenen (m.i.v. jongeren van 15 jaar), de 3^e en 4e graad van de langlopende studierichtingen en de kortlopende studierichtingen mogelijk. Het gaat dan hoofdzakelijk over jongeren vanaf 12 jaar en volwassenen. Daardoor wordt duidelijk dat academies voor jongere leerlingen enkel contactonderwijs organiseren.

Voor de jongste leerlingen is structureel afstandsonderwijs pedagogisch niet aangewezen, zo konden leraren ervaren tijdens de corona-pandemie. Door het hybride leren voor te behouden voor leerlingen vanaf 12 jaar, sluit de gekozen optie aan bij de beleidskeuzes voor de andere onderwijscontexten waarin kinderen en jongeren zich bevinden: scholen secundair onderwijs en instellingen hoger onderwijs.

Het verzekeren van de toegankelijkheid en de kwaliteit van de online-leeractiviteiten via een set randvoorwaarden garandeert dat jongeren vanaf 12 jaar in goede omstandigheden de lessen kunnen volgen.

Bij leren via afstandsonderwijs vermindert de informele interactie tussen klasgenoten en de leerlingen en de leraar. Academies kunnen echter nooit volledig overschakelen op afstandsonderwijs, op die manier blijven kansen voor spontane ontmoetingen tussen leerlingen mogelijk. Social media kunnen die informele interactie tussen klasgenoten voor een stuk opvangen.

Binnen het regelgevend kader behouden de academies de beleidsruimte om het interactief afstandsonderwijs vorm te geven op maat van hun artistiek-pedagogische visie en rekening houdend met de vragen en mogelijkheden van leerlingengroepen en de didactische inzichten van de leerkrachten. Het is aangewezen dat de academie ook de leerlingen en hun ouders betreft bij de lokale visieontwikkeling en implementatie. De academierraad biedt daartoe een geschikt een forum (art. 3, 2° van het dko-decreet).

Academies zien een potentieel in de combinatie van onderwijs in de academie en op afstand. Contactonderwijs is en blijft het kerngegeven van de opleiding. Voor bepaalde vakken die even kwaliteitsvol via interactief afstandsonderwijs georganiseerd kunnen worden, willen academies op structurele basis gebruik maken van die organisatievorm. Het gaat dan over synchroon afstandsonderwijs waarbij de interactie tussen leerling en leraar in real time tot stand komt, bijvoorbeeld via videovergadersoftware of via live-streaming vanuit de klas of het atelier.

Hoewel academies aangeven dat leerlingen beschikken over de nodige ICT-infrastructuur, bevat het voorliggende regelgevend kader een aantal garanties die de participatiekansen van de leerlingen veilig stellen. Zo moet een academie steeds de mogelijkheid voorzien om in de academie zelf aan de online-leeractiviteiten deel te nemen. Het interactief afstandsonderwijs vindt plaats tijdens de normale openingsuren van de academie. In het geval van leerplichtige leerlingen houdt de academie ook rekening met de schooltijd.

2. Impact op grondrechten en het gelijkheidsbeginsel

Met het decreet over interactief afstandsonderwijs in het deeltijds kunstonderwijs worden de bestaande rechten van leerlingen in het deeltijds kunstonderwijs behouden.

3. Budgettaire impact

Gezien de grote investeringen die recent op het vlak van ICT-infrastructuur en -professionalisering zijn gebeurd, heeft het voorliggende decreet geen bijkomende budgettaire impact.

Het aantal punten waarmee academies ICT-coördinatoren kunnen aanstellen, is nagenoeg verdubbeld, van 1993 punten in 2020-2021 naar 3874 punten in 2021-2022, en het werkingsbudget voor ICT-infrastructuur steeg in die periode met 18%. Op 1 september 2021 werd het Kenniscentrum Digisprong opgericht. Het Kenniscentrum Digisprong neemt verschillende taken op om het onderwijsveld te ondersteunen bij het gebruik van ICT binnen het onderwijs.

Daarnaast besliste de Vlaamse Regering in het kader van cao XII ICT-materiaal te voorzien voor leerkrachten. In totaal werd hiervoor 85 miljoen euro voor vrijgemaakt.

4. Bestuurlijke impact

Voorliggende decreet heeft geen bestuurlijke impact op de lokale en provinciale besturen en op Brussel.

Implementatie

Een academie kan interactief afstandsonderwijs structureel aanbieden aan een leerlingengroep die een bepaald vak volgt. Daarbij bepaalt ze zelf de verhouding tussen contactonderwijs en interactief afstandsonderwijs. Om te verzekeren dat alle leerlingen de lessen in optimale omstandigheden kunnen volgen, maakt de academie op voorhand een analyse van de beginsituatie. Als blijkt dat sommige leerlingen niet beschikken over de nodige ICT-infrastructuur of een rustige leeromgeving voorziet de academie zelf de gepaste leercontext.

Het organiseren van interactief afstandsonderwijs heeft een impact op de thuiscontext van de leerling. Een tijdige en duidelijke communicatie van de momenten en de omvang van het interactief afstandsonderwijs is noodzakelijk zodat gezinnen daarmee rekening kunnen houden. Als de academie beslist om interactief afstandsonderwijs te organiseren, neemt ze dat op in het academiereglement. De leerlingen die interactief afstandsonderwijs zullen volgen, krijgen bij hun inschrijving een jaarplanning zodat ze weten wanneer ze online les volgen en wanneer ze in de academie verwacht worden.

Interactief afstandsonderwijs heeft ook voor de personeelsleden van de academie belangrijke gevolgen. De inzet van personeelsleden is vastgelegd in het arbeidsreglement. Als een academie interactief afstandsonderwijs wil invoeren, moet dat opgenomen worden in het arbeidsreglement, dat voorgelegd wordt aan het lokale onderhandelingscomité.

Uiteraard heeft interactief afstandsonderwijs een belangrijke impact op nodige infrastructuur, ICT-toepassingen en -competenties die, zowel bij leerkrachten als leerlingen.

Om de impact van de Corona-pandemie op het onderwijs het hoofd te bieden kregen academies een bijkomend werkingsbudget dat ze niet alleen konden inzetten voor hygiënemaatregelen maar ook voor de aanschaf van software en audiovisuele apparatuur voor online leeractiviteiten.

Via Digisprong heeft de Vlaamse Regering ervoor gekozen om dat momentum aan te grijpen om het Vlaams onderwijs verder te versterken. Ook voor het deeltijds kunstsonderwijs heeft de Vlaamse Regering maatregelen genomen (zie Budgettaire impact).

Al tijdens de Corona-pandemie hebben de onderwijsverstrekkers inspanningen geleverd om de academieteams te ondersteunen bij de implementatie van het afstandsonderwijs. Zo werden webinars georganiseerd en verzamelden pedagogische begeleidingsdiensten interessante webfora, ICT-toepassingen en tutorials voor het kunstsonderwijs.

Een academie die kiest voor interactief afstandsonderwijs hoeft geen bijkomende documenten of verantwoordingsdocumenten in te dienen. Via het bestaande document 'Jaarplanning' kan de academie aan AGODI doorgeven welke lestijden via afstandsonderwijs zullen plaatsvinden. Voor de registratie van de aan- en afwezigheden kunnen de gebruikelijke procedures gevolgd worden.

C. Totstandkomingsprocedure

De coronapandemie heeft scholen en academies doen kennis maken met digitaal afstandsonderwijs. Uit OBPWO-onderzoek blijkt dat er nood is aan een structureel kader voor de invoering van afstandsonderwijs.⁴ De onderzoekers bevelen in hun afrondende reflectie aan om ook het wetgevend kader, waarin het potentieel van de combinatie van contactonderwijs en interactief afstandsonderwijs (blended learning) kan worden uitgewerkt, de nodige aandacht te geven met het oog op een meer structurele implementatie van blended learning na de COVID-19-crisis. Hoewel het onderzoek focust op het leerplichtonderwijs zijn de resultaten ook voor het deeltijds kunstonderwijs relevant.

Naar aanleiding van het ontwerp van decreet zal aan het Agentschap voor Onderwijsdiensten en de Onderwijsinspectie om een uitvoerbaarheidstoets gevraagd worden. Met de bemerkingen zal rekening gehouden in het verdere regelgevende proces van dit ontwerp van dit decreet.

Reactie op het advies van de Vlaamse Onderwijsraad.

De VLOR drukt haar waardering uit voor de opmaak van het decreet dat het afstandsonderwijs in DKO regelt. Het ontwerpdecreet zorgt volgens de VLOR voor een weloverwogen kader met duidelijke uitgangspunten voor een veilige start van synchroon afstandsonderwijs in het deeltijds kunstonderwijs. De VLOR acht het positief dat een academie de vrijheid krijgt om zelf te beslissen of ze wel of niet afstandsonderwijs aanbiedt. De Raad kan zich volledig vinden in het uitgangspunt dat leeractiviteiten in het DKO via contactonderwijs verlopen. De VLOR is tevreden met de bereidheid om dit decreet te evalueren

De VLOR suggereert om asynchroon afstandsonderwijs mogelijk te maken. Die onderwijsvorm past echter minder bij het deeltijds kunstonderwijs, waarbij interactie tussen leerkracht en leerling van vitaal belang is. Asynchrone onderwijsvormen zullen aangeboden kunnen blijven worden onder de vorm van bijvoorbeeld (huis)taken.

Over de middelen voor digitalisering, valt te benadrukken dat ook het DKO werd meegenomen in de grote investeringen die gepaard gingen met de Digisprong.

In reactie op het VLOR-advies valt te benadrukken dat het een academie vrij staat om voor individuele leerlingen die wegens ziekte, studie- of beroepsverplichtingen, zwangerschapsverlof, e.d. niet naar de academie kunnen komen, een alternatief te voorzien via afstandsonderwijs of online-opdrachten. Dat valt echter buiten de scope van het voorliggende regelgevende kader.

Op de website van onderwijs Vlaanderen zullen academies toelichting kunnen vinden over regelgeving zoals auteursrechten.

D. Bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest

Dit ontwerp van decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid.

⁴ OBPWO 2022, Thema 7 : gecombineerd leren (blended learning) in het secundair onderwijs: afrondende reflectie, p.137.

II. Toelichting bij de artikelen

Hoofdstuk 1. Inleidende bepaling

Artikel 1.

Het voorliggende decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid.

Hoofdstuk 2. Wijzigingen van het decreet van 9 maart 2018 betreffende het deeltijds kunstonderwijs

Artikel 2.

Het artikel bepaalt dat het deeltijds kunstonderwijs in beginsel via contactonderwijs georganiseerd wordt. De fysieke leeromgeving kan zowel verwijzen naar een ruimte in de academie als naar een andere plek waar het leerproces plaatsvindt zoals bijvoorbeeld een extramurosactiviteit in een museum of een repetitie in een schouwburg waar de leerlingen en leraar samen aanwezig zijn.

Het artikel biedt academies de mogelijkheid om van dat uitgangspunt af te wijken. Aan de hand van definiërende bepalingen en bepalingen die de randvoorwaarden vastleggen, tekent het artikel de contouren uit waarbinnen interactief afstandsonderwijs kan plaatsvinden.

De academie maakt de keuze voor interactief afstandsonderwijs per vak en per klasgroep. Er moet sprake zijn van pedagogisch verantwoord evenwicht tussen afstandsonderwijs en contactonderwijs. Hoewel er geen bovengrens bepaald wordt, is de keuze voor 100% afstandsonderwijs daardoor formeel uitgesloten.

Naar analogie van het leerplichtonderwijs kan interactief afstandsonderwijs georganiseerd worden voor leerlingen vanaf 12 jaar, die voldoende zelfgestuurd leren zodat ze het afstandsonderwijs autonoom kunnen volgen. Een academie kan ervoor kiezen om het interactief afstandsonderwijs nog meer in te perken, bijvoorbeeld enkel voor volwassenen.

Omwille van een werkbare schoolorganisatie wordt gekozen voor een afbakening tot bepaalde structuuronderdelen. Dat betekent dat academies in de eerste en tweede graad, waarin hoofdzakelijk lagereschoolkinderen les volgen, enkel contactonderwijs kunnen organiseren. Een uitzondering daarop vormt de tweede graad voor volwassenen in het domein muziek. Jongeren van 12 tot 14 jaar die starten met een muziekkopleiding en volgens de reguliere toelatingsvoorwaarden in de tweede graad muziek jongeren ingeschreven worden, kunnen via een afwijkingsbepaling voorzien in artikel 31 van het dko-decreet toch toegelaten worden tot dat structuuronderdeel.

Zoals eerder beargumenteerd, wordt in het voorliggende regelgevend kader gekozen voor synchroon afstandsonderwijs. Het vindt plaats tijdens de openingsuren van de academie. Voor leerplichtige leerlingen wordt rekening gehouden met artikel 64 van het dko-decreet dat bepaalt dat de leeractiviteiten niet mogen overlappen met lessen in het leerplichtonderwijs. Dat betekent dan ook dat interactief afstandsonderwijs past binnen de organisatie van de academie op niveau van de leerling, maar ook op niveau van het personeelslid.

Om de participatiekansen van leerlingen te waarborgen en leraren in staat te stellen om hun lessen kwaliteitsvol te geven, maakt de academie een analyse van

de beginsituatie. Zowel ICT-infrastructuur als ICT-vaardigheden vormen daar een onderdeel van.

De academie voorziet in een eigen ruimte waar de leerling kan deelnemen aan het interactief afstandsonderwijs, wanneer uit de beginsituatieanalyse blijkt dat niet elke leerling thuis over een geschikte leercontext beschikt. Daarbij kiest de academie zoveel mogelijk voor een vestigingsplaats waar de leerling al les volgt. Zo moeten voldoende garanties worden geboden voor de participatiekansen van de leerling en het verzekeren van het leerrecht van elke leerling.

De academie informeert de leerlingen en betrokken personen, zoals de ouders, al bij de inschrijving over de leeractiviteiten die via interactief afstandsonderwijs georganiseerd zullen worden en de leeractiviteiten die in de academie zullen plaatsvinden. De concrete jaarplanning wordt bij het begin van het schooljaar doorgegeven. Dat betekent niet dat de online leeractiviteiten meteen van start moeten gaan. Een academie kan ervoor kiezen om in de eerste weken van het schooljaar enkel contactonderwijs te organiseren, zodat de leerlingen en leraar elkaar goed leren kennen.

De jaarplanning vormt voor de onderwijsinspectie een instrument om de kwaliteit van het interactief afstandsonderwijs op te volgen. Aan de hand van dat document kan de onderwijsinspectie bij een doorlichting het gesprek aangaan met het academieteam. Verder vormt de jaarplanning een manier om de implementatie van interactief afstandsonderwijs in het dko beleidsmatig te monitoren: aandeel in de opleiding, leerlingengroep, vakken.

De tweede paragraaf bevat de bepalingen over de verwerking en bewaartermijn van persoonsgegevens die gepaard gaan met het aanbieden van interactief afstandsonderwijs. Conform het arrest van het Grondwettelijk Hof 110/2022, overweging B.11.2, moet de decreetgever vijf essentiële elementen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens bepalen: doel, gegevens, betrokkenen, ontvangers en de bewaartermijn.

Artikel 3.

Als een academie interactief afstandsonderwijs organiseert, informeert ze de leerlingen en betrokken personen, zoals de ouders, daarover via het academiereglement. De academie bepaalt voor welk vak interactief afstandsonderwijs wordt georganiseerd. Daarbij verduidelijkt het academiereglement ook of de leerstofonderdelen die via interactief afstandsonderwijs worden georganiseerd, geëvalueerd worden.

Artikel 4.

De afspraken over interactief afstandsonderwijs met betrekking tot de personeelsleden worden opgenomen in het arbeidsreglement. Zo wordt verduidelijkt hoe de personeelsleden ingezet zullen worden in het kader van het interactief afstandsonderwijs. Een wijziging aan het arbeidsreglement wordt steeds onderhandeld in het lokaal comité.

Artikel 5.

Met het oog op mogelijke bijsturingen van het voorliggende kader, wordt net als voor het hybride onderwijs in het secundair onderwijs een beleidsevaluatie voorzien. Om de resultaten van beide beleidsevaluaties op elkaar te laten inhaken, wordt dezelfde timing vooropgesteld.

Hoofdstuk 3. Inwerkingtreding

Artikel 6.

Het decreet treedt in werking op 1 september 2024.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand,

Ben WEYTS